



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Evsebii Nierembergii Vita Divina, Sev Via
Regia Ad Perfectionem**

Nieremberg, Juan Eusebio

Monasterii Westphaliae, 1642

Capvt XXXIII. Quantoperè peccatum mortale odisse nos, & detestari oporteat; utpote quod divinæ voluntati præcipuè directéque adversatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46790)

CAPVT XXXIII.

Quantopere Peccatum Mortale odisse nos, & detestari oporteat; utpote quod Divinae Voluntati præcipuè directæque adversatur.

Firmum istud constansque propositum & decretum, DEI in omnibus implendi voluntatem, & illa Sanctorum sollicitudo perpetua, atque inexsaturabilia eidem placendi desideria, fati's produnt ac testantur insitum penitus & iniustum animis eorum peccati odium; propterea quod è diametro illud divinæ se opponat voluntati: ita ut argumentum hoc præcipuè sui parte laborare, mutilumque esse & imperfectum videatur, nisi de ipsius quoque peccati gravitate damnisque breviter disseram, quantumque divino illud beneplacito contrarium sit atque adversum. præsertim cum repetita harum rerum consideratio nemini, quantumcumque perfecto, obesse possit; verum prodesse potiùs, ut cum

S. Pe-

S. Petro ^a, totâ vitâ suâ defleat molestiam illam, quam unico forsan momento Conditori aliquando suo & Redemptori exhibuit, atque ut eam ipsam, qualibuscumque valet, obsequiis compenset.

Peccatum mortale ex natura sua rectæ rationi usque eò adversatur, ut nulla res alia æquè illi contraria aut sit, aut esse, cogitandove fingi possit; damnosius omnino ac perniciosius illud committenti, quàm ipse Infernus, quantumvis peccator unico tantummodo momento ejusmodi culpæ reus viveret. Abominatur Deus & sancti Angeli peccatum super omnia: malum est malorum omnium maximum, summa miseria, infelicitas extrema, dedecus turpissimum. quod ipsum quantò certius testatiúsque est, tantò faciliùs (prò dolor!) obliviscuntur id homines: & cùm percelli deberent ac exhorrescere, recordantes unum unicum ex toto humano genere reperiri, qui in tantum malum calamitatémque incideret, ut vel semel peccare posset; non modò hoc non

^a M. Marulus lib. 4, cap. 10; qui citat S. Clementis Recognitiones.

non faciunt, sed peccati mortalis sibi conscii, etiam lectum petere nihil reformidant. Quare ut horrorem aliquem execrandi huius infinitique mali concipiamus, maximo opere conducent Considerationes, quas subiungo.

Meditare itaque, ô homo, quàm detestabilis sit malitia peccati, etiam unici, tametsi neque prohibitum illud fuisset, neque Infernus ei puniendo paratus esset. Solâ rationis naturalis luce præditi Philosophi complures^b, iudicârunt peccatum, ob solam suam fœditatem, ullius boni presentis vel possibilis causâ, committi non debere; imo vitæ prius, quàm illius committendî, periculum adeundum: quoniam peculiari-ter aduersatur naturæ, rationi, ac dignitati hominis, qui, *imago & gloria DEI*^c, per peccatum *similis fit jumentis insipientibus*^d, *pro- fus sicut equus & mulus, quibus non est intelle-*
ctus:

^b Plato, Cicero, Stoici, Epictetus diversis locis; Seneca epist. 88, 97, & alibi. Vide Plutarchum in Demetrio, Lipsium in *Manuduct. ad Stoic. Philosoph. lib. 1, cap. 13*, & eruditissimum Raynaudum in *tessellato Opere de Virtutibus & vitiis lib. 1, sect. 2, cap. 1*. ^c *1 Corinth. 11, v. 7*. ^d *Psalm. 48, v. 21*.

ctus^e: atque ea causa est, cur tenebras ament improbi, in secreto peccaturi; quòd facinorum ipsosmet suorum pudeat. Hæc peccati turpitudine tanta est, ut S. Anselmus dicat: *Si hinc Peccati pudorem, & illinc cerne-rem Inferni horrorem, & necessario uni illorum haberem immergi; prius me in Infernum merge-rem, quàm Peccatum in me immitterem. Mallem enim purus à Peccato, & innocens Gehennam intrare, quàm Peccati sorde pollutus, Calorum regna tenere: cum constet, solos malos in Inferno torqueri, & solos bonos in Cælesti Beatitudine fo- veri.*^f

Peccatum mortale injuria est adversus DEVM ipsum: ideoque pro malo infinite tibi noxio habere illud debes. Injuria quævis hòc major censetur, quò offendens vilior, & offensus est dignior. Quis verò tu es, qui immensum DEVM offendisti, si

e Psal. 31. v. 9. f. est S. Anselmi de similitud Caput 190. Similitu- aliorum sensus leges apud Philippum D'oultremaz in Pæda- gogo Christiano. part. 1. cap. 2. ubi Peccatum Mortale pulchre depingit; uti & in Rogo damnatorum P. Drexelius, cap. 14. & 15; Volumine integro (Malum summi mali inscribitur) P. Io- annes Pelecyus; & lib. 13. de perfectionibus divinis, cap. 26. & seqq. more suo, id est, planè & doctè R. P. Leonardus Lessius: cuius uti habemus libros de Summo Bono, utinam parinde ex- rarent, quos meditabatur, de Summo Male!

cum toto te mundo componas? Orbis hic
 universus, caelo comparatus, punctum est:
 caelum autem quantum quantum, DEO col-
 latum, quid est aliud quam nihil? & quis
 est DEVS, quem tu offendis? Dominus omni-
 potens, in cuius conspectu *columnae caeli con-*
tremiscunt, & pavent ad nutum ejus^h, & sub
quo curvantur qui portant orbemⁱ; Majestas,
 Bonitas, Sapiencia, Auctoritas infinita.
 Quod si itaque aded tu vilis es, ut puncto,
 hoc est, terrae comparatus, nihil sis, DEVS
 autem tam immensus; sequitur, offensae
 in ipsum a te admittae gravitatem esse infi-
 nitam, contemptumque & despectum tur-
 pissimum, quo major aliquis nec esse, nec
 cogitari possit.

Injuria porro ista, qua DEVM pec-
 cando afficis, non est injuria qualiscum-
 que; utpote, quae DEO honorem suum,
 ipsamque vitam parat eripere, illum inter-
 ficere, & qua potest, discerpere, con-
 culcare, & annihilare. Atque hoc modo di-
 cit

Gen. 17, v. 11, & passim alibi. h. Job 26, v. 11. i. Job 9,
 v. 13.

cit S. Bernardus, quòd, cùm peccatur, ipsum, quantum in ipsa est, DEVM perimit voluntas propria. Omnino enim vellet, DEVM peccata sua aut vindicare non posse, aut nolle, aut ea nescire. Vult ergò eum non esse DEVM; quæ, quantum in ipsâ est, vult eum aut impotentem, aut injustum esse, aut insipientem. Crudelis planè & omnino execranda malitia, quæ DEI potentiam, justitiam, sapientiam perire desiderat. k

Vide deinde, quid peccatum fecerit in ipsis Angelis, nobilissimis totius universi creaturis, quos in cælo DEVS creaverat, multisque supernaturalibus donis liberalissimè exornaverat. Simulatque unicum illi cogitationis mortalis peccatum admiserunt; eodem temporis momento, omnibus ornamentis suis spoliati, ad inferos præcipitati, èque Angelis Dæmones facti sunt. Stupendum enim vero malum esse necessum est, quod in creaturis longè optimis, tam inopinatos peperit effectus. Quid diceres, quæso, si mille Reges uno ordine in crucem sublatos aspiceres? Infandum utique scelus concepisse oportuit, cujus gratia talibus

k S. Ber. ser. 3. de Resurrect. mihi pag. 38.

bus nulla facta fuerit. Verùm quantulum istud est, ad interitum prope innumerabilium spirituum, multis partibus præstatorum; quorum nempe vel unus aliquis mille Imperatoribus fortior sit & potentior? Si mare melleum, unicâ fellis guttâ in illud illapsâ, totum amarefcere cerneremus; quantam huic guttulæ vim atque efficiëntiam tribueremus? Vnica, ut sic dicam, peccati guttula ubi Angelos asperfit; DEVM vehementer adeò exacerbavit, ut tanta illa bona, quibus eosdem ditaverat, ipsi deinceps placere, aut à gravissimis pœnis, & quàm celerrimè exigendis, nullo illum modo abstinere potuerint. Fuit profectò vis illa maxima, quæ unico velut ictu, altissimas istas Cedros, *plantatas in domo Domini*¹, & *in deliciis Paradisi DEI sui*^m collocatas, radicitus extirpavit.ⁿ

Adam primus noster parens, dilectus à DEO, innumeris que item naturæ ac gratiæ donis locupletatus, caput & princeps humani generis, eò quòd unicum lethale ingluviè

S

gluviè

¹ Psal. 91, v. 14. in Ezech. 28, v. 13. n Vide Salianum de Timore DEI lib. 1, cap. 4 & seqq. hæc bene edifferentiis: isem in Apparatu ad Annales sacros.

gluviei peccatum admisisset; turpiter mox gratiâ, originali justitiâ, totque aliis felicissimi illius statûs prerogativis exutus, cumque insigni ignominia Paradiso pulsus, ad perpetuum exilium, ad mortem corporis & animæ, miseriasque æternas ac temporales, cum omni posteritate sua, damnatus fuit. Quidquid in orbe malorum reperitur, id hujus peccati pœna est: ab hoc morbi, bella, pestes, tristitiæ, mortésque hominum, qui sunt, fuerunt, & erûnt, qui innumerales conficiunt myriades, planè omnes existunt. usque eò unica subinde mortalis noxa, non unâ, sed infinitis mortibus castigari meretur. Concipe animo ingentē acervum & cumulum, ex hominum hæcenus mortuorû, & deinceps ad supremum usque judicii diē moriturorum, ossibus exstructû. bone DEVS, quantam eam cladem stragémque fuisse oportet! & hanc tamen omnem accersivit unum unicum peccatû mortale. quamquam si, quidquid illud mali attulit corpori id cum damnis, quæ ab eodē accipit anima, comparetur; rudis solûm umbra est: tot quippe peccatum perdidit maculavitque
 ani

animas, quot Adami filii, originariæ culpæ obnoxii, sunt concepti. Quis jam insanus venenū istud haurire audeat, cuius ea est efficacia, ut corpus & animā, non unius dumtaxat hominis, sed hominum planè omnium, crudelissimè interficiat & perimat? °

Angelorum & Adami peccata tam acriter punita fuerunt, quamvis iis, quibus nostra, circumstantiis non aggravarentur. Neque enim viderant profusum illi suā causā Sanguinem Filii DEI: adeoque non deliquerunt adversus DEVM, qui tot ipsos, quot nos, beneficiis sibi obligaverat. Non peccarunt in DEVM, qui propter illos factus erat Angelus, qui pro illorum salute guttam Sanguinis ullā sudaverat, illusus & mortuus fuerat. Nostra peccata immensum illorū culpæ præponderant; quòd committantur in DEVM, optimè de nobis meritū, qui propter nos homo factus, propter nos Sanguinē fudit, & seipsum nobis in cibum donavit.

S 2 Non

° Vide iterum Salianum de Timore, lib. 5. ferè toto, & Annal. To. 1. anno 1; & Genes. cap. 3. addo Opus Morale T. Jacobi Lobbetii, & T. Georgii Reeb Prudentia Christiana Motiva.

Non sine ratione dixisse ferunt Sanctum Augustinum: *Domine, qui tibi ob Creationis beneficium non servit, Infernum ille meretur: sed qui tibi ob Redemptionis beneficium non servit, novo illi Inferno opus est* p. tametsi enim ex se peccatum, ejusmodi non esset, uti jam indicare cœpi; quia tamen summa est ingratitude adversus Christi Sanguinem, mille iterumque mille mortibus expiari meretur.

Quòd si, cùm plebejo alicui homini manus defecta esset, Rex potentissimus, ejusdem misertus, quòd alium ejus juvandi modum non videret, suam sibi manum præcidi curaret, subdito suo donandam, ut sic duas hic manus haberet; quanta ista Regis foret bonitas? & quas non homo ille eidem gratias deberet? Si deinde accideret, ut is eandem manum, quam à Rege recepisset, in ipsūmet Regem extenderet, eique impudentem alapam infringeret, aut pugione etiam confodere tentaret; qualis, obsecro, quàmque inusitatæ malitiæ facinus istud foret? Statuat apud se quisque, quod

p S. August. apud Roder. part. 2, tr. 7, cap. 1. Sancti Viri
verba Lector substituat, cum repererit.

quod supplicium hic talis proditor, perfidusque nebulo commereretur. Verumtamen quid sunt ista omnia, cum benignitate DEI nostri, malitiâque ingratitude nostrâ, comparata? Non equidem unicam dumtaxat manum, sed omnem animæ corporisque vitam amiseramus, quando Christus non manum tantummodo, verum membra sua omnia, ipsamque adeo vitam suam, toto hoc mundo, quin cælo etiam, infinites pretiosiores, nobis donavit; idque ideo, ut ne periremus, sed haberemus vitam æternam. Nos tamen adeo flagitiosè ingrati sumus, ut ipsismet suis beneficiis illud offendamus: non solum manibus, & corde ab ipso nobis dato; neque corporis solum, sed ipsâ quoque fidei vitâ, quam ille nobis vitæ propriæ impendio promeruit, malè utendo: ad peccandum scilicet abutendo cognitione illa, quam habemus de infinita ipsius misericordia & patientia; cui confisitam multi peccârunt hætenus, quotidieque peccant. Ecquæ tandem ista est species impietatis? Quis ille incomprehensibilis, ac

S 3

num.

q. Ioan. 3, v. 16; & 1 Io. 4, v. 9.

numquam cogitatæ malitiæ modus? Et cur non morimur præ pudore & dolore, quòd adversus DEVM tam bonum, tali ratione, nefarios nos proditores exhibuerimus?

Quàm præterea gravem eam esse oportet culpã, quæ æternis ignibus vindicatur? peccati scilicet malitia adeò est infinita, ut tormenta mortemque mereatur infinitam. Quamvis DEVS summa sit suavitas, ipsaque mansuetudo; sine omni tamen commiserationis affectu, creaturas suas & opus manuum suarum æternis torreret incendiis conspiciatur: neque id bonitatis clementiæque defectu, sed ob summam admirabilemque peccati malitiam. Intimis profectò sensibus ipse tu commoverè, si, non jam dicam hominem, sed si vel canem aliquem, mediæ horæ spatio, in calcaria fornace ardere cerneret: tam stupenda tamen est peccati gravitas, ut tenerrima illa viscera misericordiæ DEI nostri, infinitumque ejusdem amorem impediatur, quò minus ille, ad aspectum creaturæ suæ, inter ignes perpetuos morientis & viventis,

ventis, quidquam moveatur; atque ut inferorum supplicia, minora etiam sint & leviora, quàm peccato debebantur.

Majorem fortasse, quàm ex dictis, horrorem concipies, DEI Filium pro peccato non suo, sed alieno mortuum aspiciens. O horribilis malitia, quæ ipsam infinitam Bonitatem, summamque Optimi IESU innocentiam sic tractavit! Si Regem justissimum, Patremque benignissimum, in publico theatro, de unigenito filio suo, regnumque omnium herede, capitale & crudele iudicium exercere videremus; atque sic cum stupore cogitantibus nobis, quod tandem ipsius delictum facinusque improbissimum, tragœdiæ usque eò lucuosæ causam dedisset? responderetur, ad mortem tali filio decernendam, parentem non propriam Regii juvenis, sed alienam culpam adductum esse; quis, quæso, noster de culpa istâ sensus iudiciumque futurum esset? aut quis non aliud quidvis, quàm illius reus esse, dicere mallet? quoniam ergo modo potest non contremiscere, quem

premit & urget Sanguis IESV Christi, quique reus est mortis ipsius? Vide, amabo, num exigui id sit momenti, quod fecisti; cum ideo Cruci affixus sit Servator mundi.

Considera insuper admirabilem illam mutationem, quam peccatum mortale adfert illud committenti. fit enim talis ex amico DEI, ejusdem inimicus: ex filio Altissimi, mancipium Dæmonis: ex herede regni cælestis, reus suppliciorum Inferni. Quicumq; letaliter peccat, perdit jus quod obtinebat ad sempiternam gloriam: perdit gratiam, & quæcumque opera bona fecit, quæque eo in statu faciet; cum sit hostis DEI, qui ita peccatum odit, ut Ludovicus Blosius verè dixerit: *Si Virgo, quæ DEVM genuit, & numquam offendit, peccasset mortaliter, ac sine divina contritione mortua esset; ipsa Cælum numquam obtinisset, sed cum Dæmonibus in Inferno cruciaretur*^r. Dominus ille, qui suprema

^r Blos. Monil. spirit. cap. 1. ad finem et lib. 4. Revelat. S. Birgittæ, cap. 7. Plurimum, puto, ad peccati detestationem concipiendam juvabunt ejus, quem dixi, P. Jacobi Salliani de Timore DEI, libri novem. Vide item de peccati tyrannide P. Joannem Crombecium de studio perfectionis lib. 1, cap. 25.

prema est bonitas, quique intuetur & pascit omnes bestias agri, à peccatore oculos suos avertit, propter culpæ ipsius fœditatem. Detestabilis enim vero iste peccati fructus est, facientis, ut DEVS & Angeli hominem, pro quo Sanguis Domini IESV fusus est, ne eo quidem dignentur aspectu, quo serpentes & basiliscum; atque ut magis ille sit abominandus, quàm canis mortui cadaver, vermes gravemque odorem expirans. Quid tibi prodest pulcritudo, quid corporis valetudo, si execrabilior fœdiórque es, quàm virulentus bufo, & multi fortè Dæmones? Quid tandem horrebis, si ista detrimenta non horreas? Nihil nobis nocet, nisi solum peccatum: ideoque S. Chrysostomus dicebat, *Neminem ledi, nisi à seipso*; quoniam si peccatum excipias, quod ex sua quis voluntate committit, ab re alia nulla metuere habeamus.

Circumstantiæ porro & adjuncta tuorum peccatorum, mirum illa in modum augent & attollunt. Namque non semel, sed sæpissimè Redemptorem tuum offendisti:

S 5

disti:

Chryso st. Tomo 5, dissertatione singulari, & luculenta.

disti: & postquam ille toties tibi delictum tuum condonaverat, repetivisti tu tamen illud, peccavisti que iterum, non coactus, sed sportè & voluntariè, velut si paucillum aquæ biberes. idque non absente DEO, sed in ipsius oculis & conspectu: non offensus ab illo, nisi fortè, quòd pro te mortuus sit: non realiqua tua, sed ipsismet divinis beneficiis: non ut alteri cuiquam DEO, sed ut hominibus, ipsique Dæmoni, ac fœdæ cupiditati desiderioque tuo placeres & satisfaceres: non pro regno æterno, sed ut illud perderes: neque adversus Regem qualemcumque, aut hominem malum, sed adversus immortalem DEVM. Gentilis si esses aut Maurus, haberes fortasse quod obtenderes; Christianus autem cum sis, quid tandem potes excusare? Iosephus & Susanna, antequam scirent Christum pro hominum salute mortem oppetivisse; mori elegerunt potiùs, quàm delectationi turpi consentire. attende igitur, quid te facere deceat, ut peccatum aliquod devites. Mori eo fine, parùm est: quia Christi-

stus

c. Genes cap. 39, v. 8; & Danielis 13, v. 22.

stus pro te, atque ut ne illum offenderes, prior ipse mortuus est. & quantulum hoc sit, ut animæ vitam serues, corporis amittere; Ex his omnibus collige & concipe odium, detestationemque peccati supra omnia detestabilia; decretum quoque æternum & constantissimum, rumpendi prius, quàm DEVM offendendi.

Addamus nunc aliquid de peccati medicina; atque ex hujus summâ necessitate, mali magnitudinem & gravitatem clariùs perspiciamus. Ei tollendo, finitum & creatum remedium nullum sufficiebat, eò quòd ex se peccatum esset immedicabile, præterquam Sanguine Vnigeniti Filii DEI: in tantum, ut, nisi pretium offerretur infinitum, vel pro unico solùm peccato, satisfieri nullo modo posset. ex quo colligitur, quàm immane illud malum sit, cui aliud minùsve pretiosum remedium prodesse nullum valuit, quàm præstita pro eo satisfactio pretiùmque infinitum, quod nobis per sanctissima Sacramenta applicatur: ad quæ tamē ipsa, nisi DEI gratiâ adjuto, nemini patet accessus. Peccare nos quidem

S 6

possu-

possumus: at solis nostris viribus, è peccato emergere non possumus. Quis in puteum se præcipitet, unde nequeat evadere? quis angustum subeat carcerem, clavemque alteri committat? Peccatum nempe, præterquam quòd malitiam habeat improbitatemque summam, ex se præterea est insanabile, solo curandum Christi Sanguine, & DEI misericordiâ: quæ prompta semper est ac facilis ad ignoscendum, manumque nobis porrigendam, dummodo sincerè doleamus. Verùm quia peccatis mederi præteritis, non est satis, sed futura quoque prævenienda sunt & impedienda; idcirco remedia aliquot, ad hoc opportuna, subministrabimus.

Primum est, Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ frequentare, etiamsi peccati gravioris conscientia te non arguat: propterea quòd horum mysteriorum crebriore usu confirmetur anima, ad tentationibus resistendum. Modus iste ac ratio imprimis utilis est, ut in gratia perseveremus. Siquis itaque propositum concepit non peccandi, eo solo ne sit contentus; sed media insuper

per ad hoc consequendum idonea adhibeat: quod nisi facit, de proposito ille sui valore plurimum sanè potest dubitare. Ut Toletum proficiscaris aut Hispalim, haudquaquam sufficit id velle; sed in viam te des oportet: nam qui verè & seriò vult finem, media quoque, quibus ad illum pertingat, velle debet. Medium ad non peccandum, frequens est usurpatio sanctorum Sacramentorum: quam qui negligit, est quòd iurè sibi ille metuat.

Secundum, Occasiones fugere mundi que vanitates: quippe cum natura virtusque nostra adeò infirma sit & imbecillis; magnum subimus periculum, si occasiones peccatorum non vitemus. Neque enim adjumenta tantum & modi, ad perseverandum in gratia proficui, sunt usurpandi; sed obstacula quoque, quæ illam remorantur, tollenda: quod potissimum faciunt turbæ vitæ secularis, vanitates, deliciae, voluptates, ambitio, avaritia, & amor carnis. Sicut hoc difficile arduumque videatur, is velim magnitudinem attendat mali, quod optat perficere: intueatur idem lethalis peccati fœdi-

tatem, damna, & malitiam infinitam; quòd-
que ad unicum dumtaxat istiusmodi pecca-
tum evitandum, tametsi illud vix admissum
statim condonaretur, perparum quis face-
ret, etiam mille regna, & Orbis imperia, o-
mne mundi aurum, mille commoditates, &
mille, si haberet, vitas contemnendo. Cre-
dere porrò sibi que persuadere, adversus
malum isthoc infinitum, profecturam dili-
gentiam industriamque aliquam, nullo
cum dolore molestiave conjunctam; istud
profectò aliud non est, quàm DEVM, &
Christi Sanguinem, animam suam, natu-
ram omnem, ac rationem, cui peccatum
adversatur, contemnere & aspernari.

*Tertium, Oratio & lectio spiritualis: par-
tim, quia oratione DEI gratia obtine-
tur; partim, quia eadem oratione & me-
ditatione, cognitio æstimatioque rerum æ-
ternarum comparatur: quandoquidem
omnis mali nostri fons & origo, neglectus
est considerationis. Desolatione, ait Ieremias,
desolata est omnis terra: quia nullus est qui recogit-
tet corde.^u Ecquis enim inveniatur, qui si,
quid*

▣ *Jerem. 12, v. 11.*

quid sit peccatum, verè comprehendat, ob illud patratum, dolore vehementi non penitè contabescat; cogitansque illud adhuc committi à se posse, magnopere exhorrescat? Lectio piorum librorum, qui fraudes & pericula detegunt, veritatè que patefaciunt, hanc considerationem non mediocriter adiuuat: cùm sæpe eveniat, ut ad orandum inhabiles, ad lectionem aptissimi simus, quòdque discursu nos & ratiocinatione proprià inter meditando assecuturos desperabamus, id aliena legendo edoceamur.

Quartum, Summo studio omnia cavere peccata venialia. ita fiet, ut à lapsu in mortalia immunes simus: ideo quòd venialis noxa hominem disponat ad mortalem, uti gravis infirmitas ad mortem. Qui timorem DEI perdit in modico, paulatim illum quoque perdit in magno: & posteaquam assuevit anima voluntatem DEI violare in rebus parvis; idem, ubi se occasio dederit, in magnis itidem facere, parùm reformidat.

Quintum, Opera aliqua supererogationis,
hoc

hoc est, plus quàm expressè imperatum sit, exsequi: ita ut non sufficiat alicui, sola DEI præcepta & mandata, ad salutem omnino necessaria, observare; sed hoc ampliùs opera bona faciat, ad quæ non obligatur. Sunt enim doctissimi Theologi ^x, qui dicant, Eum, qui solam habeat voluntatem præcepta divina servandi, aliáque opera bona exercere nolit; ob manifestum in mortale peccatum labendi discrimen, de salute suâ periclitari.

Sextum, est consilium Spiritûs sancti: *Memorare novissima tua, & in æternum non peccabis* ^y. Etiam si immortales essemus; aded tamen grande malum est peccatum, ut nec
pro

^x Sanchez, in *Opero morali lib. 1, cap. 5, n. 4*; Propositum, ait, committendi omnia venialia, quotquot se obtulerint, soláque mortalia vitandi, est mortale, quamvis contemptus desit. sed contrarium docet P. Granado in 1, 2, controversiâ 6 de peccatis, tr. 2, disp. 6 & 7; ubi refert Doctores quosdam, docentes, Teneri Religiosum submortali, progredi in via perfectionis, etiam in rebus non obligatoriis. Auctorem Vitæ hoc innuere suspicor; Eum, qui non nisi præcepta Decalogi, aliáque graviter obligantia servare velle, nihilque aliud boni agere; expositurum se periculo labendi graviùs, non quidem præsentis & proximo, at saltèm remoto, ut vocant: ac proinde, licèt eâ voluntate seu proposito non peccaret mortaliter; versaretur tamen in discrimine sic peccandi. ^y *Eccl. 7, v. ulto*

pro mille mundis sit faciendum : verum mortales cum simus, & certi, nobis esse moriendum; quanta insania est, onus hoc intolerabile sibi metipsum imponere? Quis intelligens, se à peccato perpetrato mori mox posse, si quem adhuc sensum habet, Æternitatis periculum ultro adire velit? Multi subitanè morte intereunt: quòdque tot alijs evenit, tibi quoque evenire queat. Mors te peccantem occupare potest, nullumque pœnitentiæ momentum concedere; & quid tum misero te fieret? Scimus aliquibus id usivenisse. Ergone salus tua tale negotium est, quod sic in casum dare liceat? At, Non id mihi accidit, dices tu fortè dicebat hoc ipsum ille, cui accidit. Potest certè tibi quoque accidere: & fac ita esse; quid tunc remedii, ô infelicissime mortalium, habiturus esses? Non ea profectò res est Æternitas, quæ in tam præcipitem locum periculùmque adducenda videatur. Et quis corpus suum, in vermes abiturum, intuens, sic illud fovebit, ut quò turpi hoc quadam & beluina voluptate perfruatur, Christum Dominum iterum crucifigat, seque ipsum in Infernum præcipitet? Mor-

Mortis etiam memoria efficit, ut peccatum horreamus. si enim mors corporis censetur esse *terribilium omnium terribilissimum*: quid erit mors animæ, hoc est, peccatum? Anima gratiâ DEI destituta, potius censenda est mortua, quam corpus, vacuum animâ.

Iudicii verò supremi recordatio quem non à peccato deterreat? maximè quia die illâ tremendâ, ratio reddetur illi ipsi, quem offendimus, iudiciûmque hoc eodem modo instituetur, quo DEVM antè ipsimet iudicavimus. Mortali quippe peccato condemnamus Christû Dominum, illûmque non Barabbæ, sed ipsi Lucifero postponimus. Potestne indignius quidpiam, magisque abominandum & detestandum excogitari? quid respondebis, obsecro, quando tibi obijcietur infinitus iste, quo obstrictus teneris, DEI amor, infinitaque ejusdem beneficia, & Sanguis Filii DEI, quem, ut

Sata-

z Aristoteles 3 Ethic. cap. 6. de quo ad fructum tuum vide Carthusiani Novissima lib. 1, art. 2 & seqq. Granatensis Ducem lib. 1, part. 1, cap. 7 & plures alios: sed & Io. Mariavam nostrum, qui libris de morte & immortalitate, mortis bona pradiat.

Satanæ placeres, despiciatui habuisti, penitusque conculcâsti? Prô nefas! Christianum hominem, eum qui pro ipso in Crucem actus est, Cruci rursus affigere, solum ut Dæmonibus, sanguinem suum sitientibus, gratificetur? eundem, (uti S. Paullus loquitur^{aa}) *Filium DEI conculcare*, ut hostem ipse exaltet? *Sanguinem* divinum, sordidissimæ voluptatis gratiâ, tamquam rem vilem abjectamque, *pollutum ducere & contemnere*? Numquid hæc injuriæ istiusmodi sunt, propter quas ante severi justissimique Iudicis tribunal meritissimò paveamus?

Memoria porrò inferorum ea est, quæ horrore comas erigat, totòque nos corpore perhorrescere faciat; cum peccatum letale, quamvis unicum, malum sit gravius, quàm mille Inferni: aded, ut æterna prius supplicia sint subeunda, quàm puncto temporis, uni tali peccato consentiendum. Parvùmne istuc malum censeatur, quod tormentis æternis in immensum majus est? Infeliciores ille est & miserabilior, qui

^{aa} Hebr. 10. v. 29.

qui unicâ letali noxâ fœdatam habet animam, quàm si corpus ipsius quotquot in Orco sunt Dæmones infidèrent, eorùmque singuli illis illud ignibus cruciarent, quibus simul damnati omnes torquentur. O prodigiosa mortalium cæcitas, qui tantorum incommodorum nullam planè habent rationem; atque uti non æstimant malum culpæ, ita neque ponderant malum pœnæ!

Auderésne, ô homo, Inferni cruciatus horâ unicâ experiri? quomodo ergò in discrimen te cōjicis, eos æternam sustinendi? Die medio, dentium aut calculi acutos dolores ferre non potes; & quàm diu DEVS erit DEVS, mala ferre vis omnia? Nôris velim, illos, qui in Inferno ardent, æquè parùm sibi olim persuasisse, eò se perventuros, hâcque persuasione inductos peccavisse: nunc tamen illi deceptos se, turpiter *erravisse*^{bb} fatentur. Tibi, quæ singularis est DEI benignitas, tempus adhuc superest, aut de peccato dolendi, aut illud non committendi. Heu! quàm grave & noxium est, de-

cipi

^{bb} Sap. 5, v. 6.

cipi ibi fallique, ubi de totâ agitur Æternitate! Aperi, quæso, oculos. Multi apud inferos ob unicum solùm peccatum plectuntur; tua verò delicta sunt multiplicia: & nõdum times? Non es equidem Angelis melior: nihilo-minus Lucifer, propter unicam, quam admisit, momentaneam noxam Diabolus factus est, eritque talis in sempiternum. O infelicem illum ac miserum, qui æternùm numquam obtinebit finem suum, sempërque desperabit id assequi, ad quod natus est! Os aliquod luxatum, quantum dolorem creat? quid ergò erit anima, à fine suo in perpetuum exclusa? Si peccatum & Infernus aliud nihil mali afferrent; vel unum istud sanè quàm horrendum est.

Proderit similiter, gloriæ meminisse & felicitatis, quam peccando amittis. Congere omne mundi aurum, omnésque thesauros in unum cumulum; ac cogita, & hos & illud ad unum aliquem hominem pertinere. quid si jam opes has tantas unicus terræ motus hauriret? quanta ea jactura foret, quàmque inexplicabile damnum, homini
præ-

præfertim avaro & cupido? Verùm quid hoc est & quantulum, ad eum, qui momento unico, spontè & volens, universas cæli divitias amittit? Si quem manè Regem conspiceremus, eundemque vespere nudum adeò, ut ne vestem quidem haberet, corpori tegendo; quale id æstimaretur infortunium? Majus tamen est, hominem videre, qui manè heres regni cælorum, sub noctem nihil omnino reliquum habeat, ex DEI filio mutatus in mancipium Dæmonis. O stupidam hominum prodigalitatem! O insaniam! Nescio equidem, quo hanc rem nomine exprimam, quòd momento unico, idque ob delectationem putidissimam, voluptates deperdamus æternas. Nôstine, mi homo, quid dissipas perdásque, quoties graviter peccas? Regnū perdis, ô bone: delicias perdis sempiternas: rem perdis, & titulum filii DEI: DEVM perdis: perdis, ut breviter absolvam, quidquid perdi potest. Satin' sanus es? odistine te- ipsum? num desperatus es, animúmque penitùs abjecisti? Redi, quæso, ad cor, & respice bona illa quæ parata habes, si Domino tuo **IESU**
Chri-

Christo fidelis fueris: respice pretiosum ejus Sanguinem, ideo profusum, ut te ad regnum suum, ad regnum opulentissimum, bonisque omnibus & æternis abundantissimum, perducatur.

Multum adhuc conducit, Opera bona, quæ facis, hoc animo Deo offerre, ne te in peccatum labi permittat, atque ab eo quamprimum liberet: præcipuo quodam zelo cavendo, necubi ipsum offendas; magnamque simul humilitatem, & de præteritis peccatis timorem conservando. Si viperam vestibus se tuis insinuasse vidisses, quam indè ereplisse, omnino nescires; mirè profectò angere- ris: atqui satis scimus, peccatum subiisse animam nostram; expulsam esse, id verò perinde certum manifestumque non habemus: ut quid igitur, quasi in tuto sint omnia, solutè ad eò & negligenter salutem nostram curamus?

Magnam id quod dixi, excitate in nobis humilitatem deberet, ac sollicitudinem peccata nostra expiandi; tum operibus externis, cujusque statui & vitæ conditioni

con-

congruenter, tum etiam internis contritionis amorisque actibus, idem tamen repetendis: nam hoc ipsum proderit, ut à novis in illa lapsibus præservemur.

Advertendum denique est illud, à quibusdam Sanctis verè traditum^{cc}; Eum, qui sollicitus est in fratrum suorum & proximorum peccatis impediendis, plurimum juvari, ut suarummet noxarum veniam faciliùs impetret. In hoc itaque omne nostrum studium versetur oportet, ut nec ipsi DEVM offendamus, nec alius id faciat; huncque in finem, operum nostrorum meritum illi transcribamus. Excellentissima nempe occupatio est, hanc unâ perpetuò curâ distineri, ut omnes DEI impleant voluntatem, neque quisquam peccato quopiam eidem adversetur. ^{dd}

^{cc} Proverb. 10, v. 12; Jacobi 5, v. 16; 1 Petri 4, v. 8. Vide Interpretes, & nominatim in postremum locum, A Lapide & doctissimum Lorinum, qui plures suggerit. ^{dd} Vide Alph. Rodrig. parte 3, tr. 1.

CA-